

TANÁR, RENDEZŐ, ÉNEKES...

Pódium és katedra – számomra ugyanaz

Lukácsi Huba *tanár úr* azokhoz a pedagógusokhoz tartozik, akiknél a klasszikus, veretes megszólítás tiszta, töretlen fénye abszolút valódi. „Az én édesapám az emberek apja, / s én az embereknek testvére vagyok.” Róla Kosztolányi Dezső gyönyörű „Tanár az én apám” című költeménye jut eszünkbe, s nem az utóbbi harmincnégy évben elszaporodott „pajdagógoszcsumfóló” terminusok valamelyike. Hál' istennek, a tiszteletet érdemlő kivételek névsora is tekintélyes. A pangás középszerűséget konzerváló kontraszelekcója ellenére is tanít *Eörsiné Hajdú Marianna* a budapesti Rákócziiban. Örízte a tanárság nimbuszát *Nagy János* s a megboldogult *Barla Gyula* a debreceni Kossuthból, a szintén korán elhunyt *Suki Béla* tanár-filozófus Szegedről — hogy „csak” a legendás középiskolai irodalomtanárok közül említsek néhány kiválóságot.

Lukácsi Huba a klasszikus sokoldalúság, a reneszánsz többműfajúság megtestesüléseként mint kiváló népdalénekes is közismert. Olykor a tévéből, gyakran a rádióból, az 1980-ban megjelent Magyar Népdalok című hanglemezejről csendül föl az a jellegzetes, erőteljes, ám kifinomult „Lukácsi-tenor”. Magyar, amerikai, angol, olasz, görög dalokat egyaránt énekel. Keresztény, katolikus elhivatottságáról tanúskodik, hogy 1980-ban Antal

A kegyelemért esdeklő apa, a király s az elárvult menyasszonyjelölt (Balázs Mihály, Virág Csaba, Pónyai Györgyi)

Pónyai Györgyi, Sudár Annamária és Schneider Zoltán

Egy kitűnő amatőr színésznő, Sudár Annamária az infánszó szerepében

Kernács Péter — a gögös don Gomez ● Don Gomez és don Diego rövid, vértelen összecsapása, amely tönkreteszi gyermekeik boldogságát. Kernács Péter és Balázs Mátyás (Fotó: Molnár György)

Lukács fordítói álnéven jelentetett meg egy Assisi Szent Ferencről szóló könyvet. Valódi nevét nem használhatta, hiszen azokban az esztendőekben egy keresztény irodalmárnak le kellett volna mondania a számára elsőrendűen fontos középiskolai tanári katedráról. S nem születhetett volna meg az a produkció sem, amelynek apropóján leültünk beszélgetni. A nagy hírű budai József Attila Gimnázium, a „Jóska” végzős növendékeiből és öregdiákjaiból kialakult színész-csoport fantasztikus színvonalon előadta Pierre Corneille (1606—1684) Cid című drámáját évad- és tanévzáró előadásként, Lukácsi Huba rendezésében. Azt hiszem, nem véletlen, sőt, szimbolikus jelentőségű dolog, hogy Lukácsi Huba, a Nagy Tanár éppen A JÓZSEF ATTILÁBAN talált aziliumot? A gimnáziumban, amely megőrizte a Kádár-korszakban is a katolikus-cisztercita szellemiséget — nyílt titokként.

— Magamról annyit ildomos elmondani, hogy a keresztény elhivatottságból szervesen fakad, hogy a *pódium és a katedra — számomra ugyanazt jelentette mindig. Huszonöt szependeje vagyok hűségese mindkettőhöz. Szélnokon, a Tisza-parti Verseggy Gimnáziumban léptem először a katedrára. Budapesten ötvenes szakközépiskolai intermezzo után kerültem a József Attila Gimnáziumba. Ha mondhat ilyet az ember magáról: itt révben értem. Ez az iskola maximális alkotói szabadságot ad a tanárainak. S diákjainkat is igyekszünk alkotó, sokoldalú emberré nevelni. Nem direkt, beprogramozott „ráhatásokkal”. Ami a legnagyobb elismerés a gimnázium iránt: Mi, most, a magyar demokrácia hajnalán ugyanazt csináljuk nyíltan, amit korábban burkoltan folytattunk.*

A humánus értékek tiszteletére, nyitottságra, a művészetek, a tudományok iránti érdeklődésre szeretnénk továbbra is nevelni gyerekeinket. Az, hogy visszakapjuk a vallási jelleget, most sem jelenti azt, hogy csak katolikus diákok jelentkezhettek. Zsidó, református, evangélikus stb. diákjaink számára külön hittanórák lesznek. S ez a lelkes kis csapat, a színjátszókörünk nagy örömmel, szeretettel vár új tehetségeket.

— *Köztudomású, hogy ez a mostani Cid-előadás nem az első szereplésük. Nyílt titok, hogy kiválóan dolgoznak. Miért nem lépnek föl amatőr fesztiválokon?*

— 1986-ban indítottam el ezt a színjátszókört, *Szigligeti Ede* Liliomfiájával debütáltunk itt, a legendás „Jóska színpadon”. Engem is végtelenül elszomorított, hogy elhaltak a diák-színjátszás hagyományai. Laci bácsi, a liftesünk is tanúsíthatja, hogy *Latinovits Zoltán* Szent Imrész diákként ezen a színpadon lépett először pódiumra. Aztán *Shakespeare* Rómeó és Júliája következett. Színészeim viszont leérettsgéiztek. Nem volt szívem elengedni őket, így jelentős részük maradt, mint amatőr-színész-öregdiák. A lengyel főiskolákon, egyetemeken ez a fajta félamatőr-félprofi diák-öregdiák színpadrendszer élő hagyományá vá nemesedett. Nálunk kialakult egy ilyesfajta csoport, jó volna, ha megmaradna. S ha a Színművészeti Főiskola, illetve az újfajta alternatív képzési formák képviselői rendszeres figyelemmel kísérik gyerekeink munkáját. Természetesen, más diák-színpadokét is. A hivatalos amatőr-fesztiválok „intézményesült lehetőségei” olyanfajta időbeli korlátokat szabnak amelyek kizárják a teljes estét betöltő drámát. Ezért nem is élünk az alkalmakkal.

— *S miért éppen a Cidet választották ezúttal?*

— Nyilván az ördög ügyvédjeként kérdezi, hiszen nyilvánvaló. A metafizikai, egyszerűbb szóval: tartalmi ok: A Cid olyan darab, amelynek írója hitt abban, hogy az embernek igenis létezik egy transzcendentális értékvilága. Ezért vagy negligálták nálunk még pár éve is, vagy megpróbálták „szalonképessé” félremagyarázni, nagy kritikusai közhelyek szellemében: *Corneille* „láza a kor szelleme ellen”. Hát nem. *Corneille* maga volt a klasszicizmus, a transzcendens értékek iránt fogékony, érzékeny kor szelleme. S bebizonyosodott, mennyire nem igaz, hogy a mai fiatalság érzéketlen, eltompult, elfásult. Inkább csak magárahagyatott. Mohón haraptak rá a Cidre, érezték, tudták, mi az a becsület, tisztesség, erkölcs, aminek tiszteletére tanít bennünket *Corneille*. A formai ok: egy klasszicista darabban a gesztusok amplitúdói annyira intenzívek, hogy az őszinte átélés már maga eleven, életteli színpadi játékot szülhet. Ezért szeretném *Corneille* másik nagy drámáját, a *Cinnát* is megrendezni — velük!

— *Kivette a számból a szót. A terveiről szerettem volna érdeklődni.*

— No, hál' istennek, azért maradt még elmondanivalóm. Szeptemberben kezdünk a Ciddel, aztán újra megrendeznénk, új szereposztásban a *Liliomfit*. Ezzel vendégszerepelni Erdélyben, Csíkszeredán és Kovásznán. Csíkszeredán van egy nagyszerű tanár-rendező kollégám, *Gazda József*, az utolsó polihisztorok egyike... Ő lenne a vendéglátónk.

Pósa Zoltán